

نوع و زمان یادگیری در دانش‌آموزان متفاوت است. اکثریت دانش‌آموزان قادر به فرا گرفتن غالب هدف‌های یادگیری یک برنامه درسی هستند. ولی زمان لازم و شیوه‌ی آن برای دانش‌آموزان متفاوت است. به همین دلیل کتاب آموزش طبقه‌بندی شده گل‌واژه با در نظر گرفتن مراحل مختلف یادگیری سعی در برطرف نمودن این نقیصه کرده است. مراحل استفاده از این کتاب به شرح زیر است:

گام اول: معرفی فصل (دستورالعمل)

دانش‌آموز قبل از ورود به هر بحث آموزشی باید بداند که چه موضوعاتی را قرار است، فرا گیرد. به همین منظور در شروع هر فصل بخشی قرار داده شده است که در آن زیر موضوعات مربوط به فصل آمده و هم‌چنین بخش‌هایی از کتاب درسی ریاضی پنجم به منظور مرور و یادآوری در راستای اهداف آموزشی فصل معرفی شده است که سبب آمادگی فضای ذهنی دانش‌آموز می‌شود.

گام دوم: درسنامه (دستورالعمل)

درسنامه به صورت درس به درس با هدف پوشش‌دهی تمام زیر موضوعات فصل به صورت داستانی ادامه‌دار و در خلال درسنامه مباحث سال‌های پیشین نیز در صورت نیاز یادآوری ارائه شده است. دانش‌آموز با مطالعه‌ی درسنامه، آماده‌ی ورود به بخش تمرین‌های آموزشی می‌شود. وجه تمایز درسنامه‌ی این کتاب با سایر مجموعه کتاب‌های آموزشی طبقه‌بندی شده این است که محتواهای آن داستان‌های آموزشی با رویکرد کاربرد ریاضیات در زندگی است.

گام سوم: تمرین‌های آموزشی (دستورالعمل)

در این قسمت، انواع پرسش‌ها شامل کامل‌کردنی، درست - نادرست، جورکردنی، مسأله و ... درس به درس آورده شده است. هدف از این قسمت تعمیق و تثبیت یادگیری‌های دانش‌آموز و آماده‌سازی او برای ارزیابی و ورود به بخش سنجش و خودآزمایی است. سؤالات این بخش دارای پاسخ‌نامه‌ی تشریحی با رویکرد آموزشی می‌باشند.

گام چهارم: سنجش و خودآزمایی (ارزیابی و تشخیص)

در این بخش سؤالاتی مشابه سؤالات بخش تمرین‌های آموزشی به صورت درس به درس؛ اما با اعمال تغییراتی در اعداد، عبارت‌ها و عملیات‌های ریاضی به منظور سنجش و ارزیابی دانش‌آموزان از آن چه که طی گام‌های قبلی فراگرفته‌اند، ارائه شده است. انتظار می‌رود دانش‌آموز پس از حل تمرین‌های این بخش آمادگی لازم جهت شرکت در ارزیابی‌های کلاسی و مدرسه‌ای را کسب نماید. درواقع این گام، همان گام خودآزمایی و تصمیم‌گیری برای انتخاب مسیر بعدی یادگیری توسط خود دانش‌آموز است که اگر به تمام سؤالات این بخش پاسخ صحیح دهد با کنترل پاسخ‌های خود در پاسخ‌نامه‌ی موجود در سایت می‌تواند وارد مرحله‌ی بعدی؛ یعنی آزمون پایانی شود و اگر به تعدادی از سؤالات پاسخ صحیح داده باشد، می‌تواند برای رفع اشکالات خود و تمرین بیشتر به سؤالات مشابه دیگری که در سایت موجود است، مراجعه کرده و آن‌ها را حل نماید.

گام پنجم: آزمون پایانی (ارزیابی و تشخیص)

پس از تعمیق و تثبیت مطالب آموزشی و حل سؤالات مربوط به مفاهیم فصل در گام‌های قبلی، در این مرحله دانش‌آموز سؤالاتی مشابه به سؤالات امتحانی را حل می‌نماید. این بخش دارای سؤالات مربوط به زیرموضوعات است و در پایان فصل برای آشنایی بیشتر دانش‌آموز با سؤالات امتحانی ارائه شده است.

گام ششم: آزمون‌های نوبت اول و دوم (ارزیابی و تشخیص)

اغلب دانش‌آموزان در هنگام مواجه شدن با انباشت زیرموضوعات در کنار هم دچار مشکل می‌شوند. به همین منظور امتحاناتی در قالب چند فصل و مطابق با بودجه‌بندی امتحانات مدارس آمده است تا تسلط تجمیعی دانش‌آموزان روی مطالب مختلف بیشتر شود.

فصل اول:

عدد و الگوهای عددی

- الگوهای عددی و هندسی
- معرفی اعداد زوج و فرد
- مجموع اعداد زوج و فرد
- مضرب‌های یک عدد
- عددنویسی
- گسترده‌نویسی
- بخش‌پذیری بر ۲ و ۵ و ۱۰
- بخش‌پذیری بر ۳ و ۹
- معرفی اعداد صحیح

یادآوری و مرور

درس‌های عددنویسی، معرفی میلیارد و الگوها از فصل (۱)

دورسنامه

الگوهای عددی

گنج نامه ی گم شده!

امروز یک هفته است که به عنوان تنها معلم تنها مدرسه ی روستای کوچک و دورافتاده ی تمیزآباد مشغول به کار شده ام. روستایی زیبا با مردمانی ساده، خون گرم و مهربان! و البته با داستان های عجیب و غریب!

امروز غروب که به عادت همه ی مردان روستا برای نوشیدن چای به قهوه خانه حاج میرزا علی رفتم با کمال تعجب دیدم که همه دور کدخدا جمع شده اند و در حالی که به یک تکه کاغذ قدیمی نگاه می کنند با هم پیچ می کنند! و تا من رو دیدند به طرفم حمله کردند!

کدخدا گفت: آقا معلم! حاج میرزا علی قهوه چای توی آت و آشغال های زیرزمین قهوه خانه یه نقشه ی گنج پیدا کرده، من فکر می کنم این نقشه، همون نقشه ی گنج معروف و گم شده ی تمیزآباده که همه ی باستان شناس های دنیا دنبالش می گردن! ولی ما از این نقشه سر در نمی آوریم. بیا ببین شما چیزی دستگیرت می شه؟

من که حسابی هیجان زده شده بودم با احتیاط کاغذ قدیمی را گرفتم و شروع کردم با صدای بلند به خواندن.

نقشه‌ی گنج

ای کسانی که به دنبال گنج می‌گردید، دستورات زیر را موبه‌مو اجرا کنید تا به خواسته‌تان برسید!

شب چهاردهم ماه که قرص ماه کامل است؛ اولاً با توجه به الگوی اعدادی که پشت سر هم نوشته شده صاحب خانه‌ای را که پلاکش با عدد بیست و ششم این الگو یکسان است، کتک بزنید!

۲, ۴, ۶, ...

دوماً: صاحب خانه‌ای را که پلاک آن با عدد چهارم الگوی اعداد زیر یکسان است با احترام بردارید و به قبرستان ببرید!

۱۳, ۲۶, ۳۹, ...

سوماً: او را در قبرستان مجبور کنید تا به تنهایی قبری را که شماره‌ی آن با عدد سیزدهم از الگوی زیر منطبق است، حفر کند تا به گنج برسد.

۱, ۴, ۹, ...

مبادا که خلاف این دستورات عمل کنید که در آن صورت هرگز به گنج دست پیدا نمی‌کنید.

همین که نامه را خواندم کدخدا با هیجان گفت: امشب، شب چهاردهم ماه است و قرص ماه کامل است. اگر دیر بجنبیم باید یک ماه دیگر صبر کنیم! آقا معلم لطفاً توضیح بدهید چه کاری باید انجام دهیم؟

و حالا شما هم گوش کنید تا خوب یاد بگیرید! اگر کمی دقت کنیم، متوجه می‌شویم اعدادی که پشت سر هم قرار گرفته‌اند از قانون مشخصی پیروی می‌کنند. در قسمت اول نقشه‌ی گنج، اعداد داده‌شده ۲, ۴, ۶, ... می‌باشند. ما برای این که نظم و قانون الگوهای عددی را بیان کنیم کفایت از نمادهایی مانند شکل‌های هندسی کمک بگیریم. به این ترتیب که شماره‌ی هر عدد را مثلاً با \square نشان دهیم. برای به دست آوردن هر عدد از این الگو کفایت عبارت $\square \times 2$ را بنویسیم.

بنابراین عدد بیست و ششم برابر است با: $52 = 26 \times 2$. به اعدادی که به صورت $\square \times 2$ ایجاد می‌شوند، ضرب‌های عدد ۲ گویند که همگی اعداد زوج هستند. در ضمن الگوی اعداد فرد هم وجود دارد که به صورت $\square \times 2 - 1$ به وجود می‌آیند. مثلاً هفتمین عدد فرد می‌شود:

$$\square \times 2 - 1 = 13$$

و بر اساس همین الگو، اعداد فرد عبارت‌اند از: ۱, ۳, ۵, ۷, ...

کدخدا با فهمیدن عدد بیست و ششم الگو فریاد زد: عدد ۵۲ پلاک خانه مش‌موسی است! چشم‌تون روز بد نبینه! همه‌ی جمعیت حمله کردند به طرف خانه‌ی مش‌موسی و به نوبت شروع کردند به کتک زدن مش‌موسی ... حالا زن، کی بزنی! و در حالی که مش موسای بیچاره، از همه جا بی‌خبر روی زمین افتاده بود و التماس می‌کرد، کدخدا گفت: آقا معلم! این از مرحله اول کشف گنج! حالا مرحله دوم چی می‌گه؟

من که حسابی ترسیده بودم گفتم: اعداد ۱۳, ۲۶, ۳۹, ... در واقع از الگوی $13 \times \square$ پیروی می‌کنند:

$$13 \times 1 = 13 \quad \text{و} \quad 13 \times 2 = 26 \quad \text{و} \quad 13 \times 3 = 39$$

که در واقع به این اعداد، ضرب‌های عدد ۱۳ می‌گویند. بنابراین برای پیدا کردن عدد چهارم، کفایت به جای \square عدد ۴ را قرار دهیم:

$$13 \times 4 = 52 = \text{عدد چهارم}$$

همه از تعجب خشک‌شون زده بود، دوباره پلاک خانه مش‌موسی بود. خلاصه سر‌تون را درد نیارم مش‌موسی که تازه فرار کرده بود، وقتی دوباره در را باز کرد، می‌خواست از ترس در را ببندد که کدخدا پرید و شروع کرد به ماچ و بوسه کردن با

مش موسی و بقیه‌ی اهالی نیز همینطور. ده دقیقه بعد مش موسی روی دوش مردم مثل یک قهرمان المپیک راهی قبرستان آبادی شد!

مرحله‌ی سوم از همه ترسناک‌تر و وحشتناک‌تر بود، تاریکی مطلق و قبرستان قدیمی تمیز آباد! به نظر شما عدد سیزدهم الگوی $1, 4, 9, \dots$ چیست؟ مش موسی بدبخت می‌بایست کدام قبر را بکند؟ این بار پیدا کردن رابطه‌ی بین شماره‌ی اعداد و خود اعداد الگو به سادگی قبل نبود. در این‌جا در واقع شماره‌ی هر عدد در خودش ضرب شده و عدد الگو به دست آمده است:

$$1 \times 1 = 1 \quad \text{و} \quad 2 \times 2 = 4 \quad \text{و} \quad 3 \times 3 = 9 \quad \text{و} \dots \quad 13 \times 13 = 169$$

کدخدا گفت: مش موسی جان! تو کلید خوشبختی اهالی روستا هستی. ما بیرون قبرستان می‌ایستیم و تو باید به تنهایی بروی و قبر شماره‌ی ۱۶۹ را بکنی و گنج را پیدا کنی. کدخدا به مش موسی قول داد که در عوض کتک‌هایی که خورده بود و کار وحشتناکی که قرار بود انجام دهد، سهم بیشتری از گنج گم‌شده را دریافت کند. صدای بیل زدن و نفس کشیدن مش موسی در هوهوی باد می‌پیچید که ناگهان صدای جیغ مش موسی همه را وحشت‌زده کرد و ناخودآگاه همه به داخل قبرستان دویدیم. مش موسی از ترس غش کرده بود و همه از چیزی که دیدیم، زدیم زیر خنده! یک عروسک فنری از داخل قبر زده بود بیرون و روی کاغذی که به عروسک چسبیده بود نوشته شده بود:

«مش موسی! دیدی چطوری حالت رو گرفتم؟! روت کم شد؟»
«برادرت عیسی»

فردای آن روز که همه در قهوه‌خانه دور هم جمع بودیم، مش موسی رو کرد به حاج عیسی و گفت: عیسی جان در مورد اون بلایی که سر من آوردی که بعداً هم تلافی خواهم کرد، یک سؤال برایم پیش آمده. تو چه‌طور دو سری الگوی ترتیب دادی که در هر دو پلاک خانه من باشد؟

حاج عیسی گفت: موسی جان! اتفاقی به این موضوع رسیدم. وقتی داشتم الگوهای عددی مختلف را بررسی می‌کردم، متوجه چنین موضوعی شدم.

من پریدم وسط حرفشون و گفتم: آخه می‌دونید بعضی از الگوهای عددی مضرب‌های اعداد مختلف هستند. اگر شما الگوی مضرب‌های مثلاً ۲ و ۱۳ را بنویسید:

$$2, 4, 6, 8, 10, \dots \quad 13, 26, 39, 52, \dots$$

بعضی از مضرب‌ها در هر دو الگو یکی می‌شوند. مثلاً بیست و ششمین مضرب ۲ که ۵۲ است با چهارمین مضرب ۱۳ برابر است. کدخدا گفت خوب شد که آقا معلّم، شما به روستای ما آمدید. ما از شما کلی چیز یاد می‌گیریم؛ آیا درباره‌ی اعداد زوج و فرد چیز دیگری هم هست که به ما یاد بدید؟

پاسخ دادم: بله. خاصیت‌های جالبی که در عملیات‌های جمع و تفریق اعداد زوج و فرد وجود دارد، این است که:

الف. جمع هر دو عدد زوج برابر با یک عدد زوج می‌شود. مثلاً $18 + 22 = 40$

ب. جمع هر دو عدد فرد برابر با یک عدد زوج می‌شود. مثلاً $27 + 23 = 50$

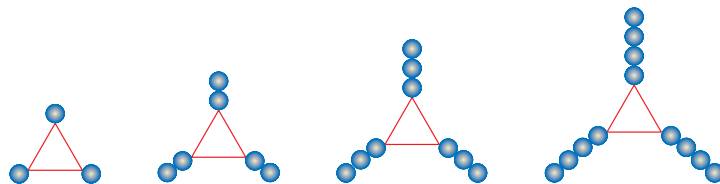
پ. جمع یک عدد زوج و یک عدد فرد برابر با یک عدد فرد می‌شود. مثلاً $35 + 8 = 43$

کدخدا گفت: دست شما درد نکند، آقا معلّم! عجب مطلب مفیدی بود. ان‌شاءالله در آینده هم مطالب جدیدی از شما یاد می‌گیریم.

تربین‌های آموزشی

۱. گل‌فروشی دسته گل‌هایی را تهیه کرده است که در هر کدام ۵ شاخه گل رز قرمز قرار دارد. اگر تعداد شاخه‌های گل را با \triangle و تعداد دسته‌های گل را با \bigcirc نمایش دهیم، با استفاده از این نمادها یک رابطه بین تعداد دسته‌های گل و شاخه‌های گل بنویسید.

۲. الف. الگوی عددی مربوط به تعداد دایره‌ها را در شکل زیر بنویسید.

ب. در شکل چندم ۷۵ دایره رسم می‌شود؟

پ. آیا شکلی با ۴۳ دایره طبق الگوی بالا می‌توانیم رسم کنیم؟ چرا؟

۳. در هر یک از الگوهای عددی زیر، با تعیین نمادهایی برای شماره‌ی اعداد و خود الگو، رابطه‌ای بین آن‌ها بنویسید و به سؤال مربوط به هر الگو پاسخ مناسب دهید.

۹ و ۱۶ و ۲۳ و ۳۰ و ...

الف. نودمین عدد این الگو چه عددی است؟

۴ و ۷ و ۱۰ و ۱۳ و ...

ب. چندمین عدد الگو برابر با ۱۰۳ می‌باشد؟

۴. اگر الگوی اعداد زوج و فرد را به طور جداگانه بنویسید، آیا در این دو الگو عدد مشترکی می‌بینید؟ چرا؟

۵. طول و عرض مستطیلی به محیط ۳۲ سانتی‌متر، اعداد فرد می‌باشند. طول و عرض مستطیل‌هایی را که با این ویژگی هستند بنویسید و مشخص کنید اختلاف طول و عرض در کدام مستطیل کم‌ترین مقدار ممکن است؟

۶. در یک مصاحبه تلویزیونی از یکی از بازیگران سینما پرسیدند: چند فرزند داری و هر کدام چند ساله هستند؟ او چون علاقه به ریاضیات داشت در پاسخ گفت: سه فرزند دارم که مجموع سن آن‌ها ۱۱ سال است و دخترم از پسرهایم یک سال کوچک‌تر است. حالا شما سن فرزندان من را تعیین کنید.

۷. چند جفت عدد دورقمی وجود دارد که حاصل تفریق آن‌ها برابر با ۸۷ باشد؟ آن‌ها را بنویسید و مشخص کنید مجموع کدام‌یک برابر با عددی زوج است.

۸. مضرب‌های سه‌رقمی و کوچک‌تر از ۲۰۰ عدد ۱۵ را بنویسید.

۹. به هر یک از سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف. عدد ۱۸۰ چندمین مضرب عدد ۹ می‌باشد؟

ب. چهارمین مضرب عدد ۱۲ چندمین مضرب عدد ۳ می‌باشد؟

پ. در بین مضرب‌های یک رقمی اعداد ۲ و ۳ چند مضرب مشترک هستند؟ آن‌ها را بنویسید.

پاسخنامه

چون مجموع سن ۳ فرزند بازیگر عددی فرد است پس باید حالت‌هایی را بررسی کنیم که مجموع ۳ عدد برابر با یک عدد فرد شود که فقط دو گروه عدد این ویژگی را دارند:

(فرد + فرد + فرد) یا (زوج + زوج + فرد)
اگر تمام حالت‌هایی که با این ویژگی‌ها جمعشان ۱۱ می‌شود را بنویسیم می‌بینیم که فقط حالت (۳ و ۴ و ۴) پاسخ سؤال است زیرا بازیگر گفته: دخترم از پسرهایم یک سال کوچک‌تر است. یعنی دو پسر بازیگر دو قلو هستند و هیچ حالت دیگری این ویژگی را ندارد.

از آنجایی که حاصل تفریق فرد شده است و با در نظر داشتن رابطه‌های زیر، پس یکی از اعداد زوج و دیگری فرد می‌باشد و رابطه‌های (پ) و (ت) مورد توجه ما می‌باشند.

زوج = فرد - فرد (الف)

زوج = زوج - زوج (ب)

فرد = فرد - زوج (پ)

فرد = زوج - فرد (ت)

و از آنجایی که اعداد دو رقمی هستند پس از ۱۰ شروع می‌کنیم و داریم: (۹۹، ۱۲)، (۹۸، ۱۱)، (۹۷، ۱۰)
و از آنجایی که یکی از اعداد زوج و دیگری فرد هستند، مجموع هیچکدام عددی زوج نمی‌شود.

۱۰۵، ۱۲۰، ۱۳۵، ۱۵۰، ۱۶۵، ۱۸۰، ۱۹۵

الف. $۱۸۰ \div ۹ = ۲۰$

ب. $۱۶ = ۴۸ \div ۳ \rightarrow ۴۸ = ۱۲ \times ۴$ یعنی ۴۸، ۱۶ امین مضرب عدد ۳ می‌باشد.

پ. $\left. \begin{matrix} ۲, ۴, ۶, ۸ \\ ۳, ۶, ۹ \end{matrix} \right\}$ مضرب‌های یک‌رقمی ۲
مضرب‌های یک‌رقمی ۳

پس یک مضرب مشترک یک‌رقمی دارد که برابر ۶ می‌باشد.

۶ $\triangle = ۵ \times \bigcirc$

۳، ۶، ۹، ۱۲، ...

$۷۵ \div ۳ = ۲۵$

پ. خیر، زیرا تعداد دایره‌ها برابر با شماره شکل ضربدر ۳، می‌باشد ولی هیچ عددی ضربدر ۳ برابر با ۴۳ نمی‌شود.

الف. فاصله هر دو عدد پشت سر هم در الگو ۷ می‌باشد ولی هیچ کدام از اعداد الگو مضرب ۷ نیستند و از مضرب‌های ۷ دو تا بیشتر هستند بنابراین می‌نویسیم:

$\square = ۷ \times \bigcirc + ۲$

$\square = ۷ \times (۹۰) + ۲ = ۶۳۲$

ب. فاصله هر دو عدد پشت سر هم در الگو ۳ می‌باشد ولی هیچ کدام از اعداد الگو مضرب ۳ نیستند و از مضرب‌های ۳

یکی بیشتر هستند بنابراین می‌نویسیم:

$\square = ۳ \times \bigcirc + ۱$

$\square = ۱۰۳ = ۳ \times \bigcirc + ۱ \Rightarrow ۳ \times \bigcirc = ۱۰۲ \Rightarrow \bigcirc = \frac{۱۰۲}{۳} = ۳۴$

۴ خیر، زیرا رابطه هر دو الگو با هم متفاوت است و با اعداد زوج می‌توان بسته‌های ۲ تایی درست کرد که هیچ عددی اضافه نمی‌آورند ولی در اعداد فرد اگر بسته‌های ۲ تایی درست کنیم حتماً یک عدد اضافه می‌آید.

۵ محیط مستطیل = $۲ \times (\text{عرض} + \text{طول})$

$۱۶ = \text{عرض} + \text{طول} \Rightarrow ۳۲ = ۲ \times (\text{عرض} + \text{طول})$

۹ اکنون باید مستطیل‌هایی بیابیم که طول و عرضشان عددی فرد باشند و مجموعشان نیز برابر با ۱۶ شود:

(۷ و ۹)، (۵ و ۱۱)، (۳ و ۱۳)، (۱ و ۱۵)

بنابراین پاسخ صحیح این سؤال می‌شود مستطیلی که طول آن ۹ و عرض آن ۷ است، چون اختلاف این دو عدد از سایر مستطیل‌ها کم‌تر است:
 $۹ - ۷ = ۲$

سنجش و خودآزمایی

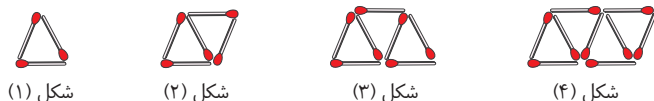
۱. سه عدد بعدی هر الگو را بنویسید.

(الف) $۸, ۱۶, ۲۴, ۳۲, \dots, \dots, \dots$

(ب) $۱۳, ۲۴, ۳۵, ۴۶, \dots, \dots, \dots$

۲. در یک کارگاه تولید مداد رنگی، مداد رنگی‌های ۱۲ رنگی تولید می‌کنند. اگر تعداد بسته‌های مداد رنگی را با ∇ و تعداد مدادهای رنگی را با \square نمایش دهیم رابطه‌ای بین تعداد بسته‌های مداد رنگی و تعداد مدادهای رنگی بنویسید.

۳. شکل‌های زیر از کنار هم قرار دادن چوب کبریت‌ها درست شده‌اند.

شکل (۱)

شکل (۲)

شکل (۳)

شکل (۴)

الف. در شکل نهم چند چوب کبریت به کار رفته است؟

ب. در شکل چندم از ۳۳ چوب کبریت استفاده شده است؟

پ. آیا طبق این الگو، شکلی با ۶۴ چوب کبریت وجود دارد؟ چرا؟

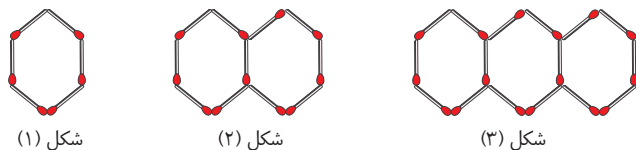
۴. در الگوهای زیر، با تعیین نماد برای شماره‌ی اعداد و خود اعداد هر الگو، رابطه‌ای بین آن‌ها برای هر الگو بنویسید و سپس هشتاد و یکمین عدد هر الگو را بنویسید.

(الف) $۵, ۱۰, ۱۵, ۲۰, \dots$

(ب) $۶, ۱۰, ۱۴, ۱۸, \dots$

۵. الف. در الگوی زیر، شکل بعدی را بکشید.

ب. شکل شماره‌ی ۳۰° از چند چوب کبریت ساخته شده است؟

شکل (۱)

شکل (۲)

شکل (۳)

۶. طول و عرض مستطیلی به محیط ۲۴ سانتی‌متر، اعداد زوج می‌باشند. طول و عرض مستطیل‌هایی را که با این ویژگی هستند بنویسید و مشخص کنید اختلاف طول و عرض در کدام مستطیل بیشترین مقدار ممکن است؟

۷. چند جفت عدد کوچک‌تر از ۲۰ وجود دارد که حاصل تفریق آن‌ها برابر با ۱۵ باشد؟ آن‌ها را بنویسید و تعیین کنید حاصل ضرب کدام یک از همه بیشتر است.

۸. مضرب‌های هر یک از اعداد ۶ و ۸ را بنویسید و سپس دو مضرب مشترک این دو عدد را بنویسید.

۹. به هر یک از سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف. سیزدهمین مضرب عدد ۷ را بنویسید.

ب. عدد ۳۴۰° چندمین مضرب عدد ۱۷ می‌باشد؟

پ. دومین مضرب عدد ۱۸ چندمین مضرب عدد ۴ می‌باشد؟